

Vliv angličtiny v komerční francouzštině – případová studie anglikanizace

HANA ROZLOZSNIKOVA

Západočeská univerzita v Plzni

<https://doi.org/10.24132/ZCU.PROFILINGUA.2021.87-106>

Úvod

Tato případová studie si klade za cíl poukázat na vliv anglického jazyka v úzce vymezeném kontextu obchodní francouzštiny společnosti Sony DADC v Plzni. V této obecné studii chceme poukázat na patrný vliv angličtiny a také na způsoby, kterými se daná obchodní francouzština vypořádává s nepopíratelným anglofonním vlivem. Než přistoupíme k samotné analýze autentických materiálů – k základní slovní zásobě a k e-mailové konverzaci – poukážeme v prvních podkapitolách na mezinárodní renomé komerční francouzštiny a také nastíníme problematiku přejímání anglických termínů ve francouzské slovní zásobě.

Prestiž francouzštiny jako obchodního jazyka

Francouzština je podle nedávné studie asociace INSEAD¹ (*Institut européen d'administration des affaires*) z roku 2016 třetí

¹ cf. DEVELEY, Alice. Le français se hisserait au 3e rang des langues les plus parlées au monde, *Le Figaro* [online], Poslední změna 25. 12. 2016 11:14 [cit. 15. 10. 2021]. Dostupné z: <https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/>

nejrozšířenější obchodní jazyk na světě, a to po angličtině (1.) a mandarínštině (2.). Zajisté v tom hraje roli mezinárodní kulturní prestiž a také ekonomická síla Francouzské republiky, která se s téměř 275 miliony mluvčích po celém světě těší stálému zájmu vzrůstajícího počtu „frankofonů“. Podle mezinárodní organizace OIF *Organisation internationale de La Francophonie*² se počet aktivních uživatelů francouzštiny také neustále zvyšuje, zejména díky subsaharské Africe. Zajímavé však také je, že podle autora studie INSEAD Kai Chana, se dá zároveň předpokládat, že výhodná pozice francouzštiny by měla do roku 2050 klesnout. „Podle ukazatelů, které naznačil, by Francouzi měli ztratit hodnotu třetího nejrozšířenějšího obchodního jazyka, a být nahrazeni španělštinou.“³

Do té doby má však francouzština stále čas zazářit v zahraničí. V roce 2015 se umístila se 125 miliony studentů na druhém místě (za angličtinou) mezi nejrozšířenějšími jazyky na světě, a na čtvrtém místě mezi nejoblíbenějšími jazyky na internetu.⁴

Francouzština zaujímá významné místo v obchodu, kulturním průmyslu, médiích, digitálních technologiích, vědě a mezinárodních setkáních.

Celá řada studií francouzštiny,⁵ jako sdíleného komunikačního

actu-des-mots/2016/12/25/37002-20161225ARTFIG00001-le-francais-se-hisserait-au-3e-rang-des-langues-les-plus-parlees-au-monde.php

² Asociace OIF *Organisation internationale de La Francophonie*, [online], Dostupné z: <https://www.francophonie.org/>, Organisation Internationale de la Francophonie (OIF), [cit. 15. 10. 2021].

³ cf. SIMRAD, Mathieu. Le français serait la troisième langue du monde selon une nouvelle étude. *HuffPost Québec* [online], Poslední změna 12. 08. 2016 06:19 [cit. 15. 10. 2021]. Dostupné z: https://www.huffpost.com/archive/qc/entry/francais-langue-monde_n_13710946, Le français serait la troisième langue du monde selon une nouvelle étude | HuffPost null.

⁴ cf. SIMRAD, Mathieu. Le français serait la troisième langue du monde selon une nouvelle étude. *HuffPost Québec* [online], Poslední změna 12. 08. 2016 06:19 [cit. 15. 10. 2021]. Dostupné z: https://www.huffpost.com/archive/qc/entry/francais-langue-monde_n_13710946, Le français serait la troisième langue du monde selon une nouvelle étude | HuffPost null.

⁵ Cf. Studie [online]. Dostupné z: <https://ofe.umontreal.ca/accueil/>, Observatoire de la Francophonie économique – Université de Montréal (umontreal.ca) [cit. 15. 10. 2021].

jazyka, začíná odhalovat přísně ekonomický zájem tohoto sdílení, podporující obchod obecně, ale také přístup na určité trhy: audiovizuální, publikační, kulturní produkty a služby. Jazykové sdílení francouzštiny umožňuje také rozvíjet síť a vytvářet prostory pro konzultace a výměnu v mezinárodním měřítku, jak ukazují setkání a fóra ekonomické frankofonie, Síť frankofonních profesních asociací *Réseau des associations professionnelles francophones* (RAPF⁶), Unie frankofonních bank *Union des banques francophones* (UBF)⁷ nebo zahraniční asociace *Francophone Innovation Network, Réseau Francophone d'Innovation* (FINNOV).⁸

Neopomínejme také místo, které zaujímají mezinárodní francouzská média v globálním prostředí. Hlavní hráči v tomto odvětví jsou TV5MONDE, RFI, Canal +, Euronews, France 24, BBC Afrique nebo CCTV-Français, které masivně investují do všech médií za účelem vysílání filmů, seriálů, dokumentů, novin a různých programů ve francouzštině, jejichž poptávka představuje stále solventnější trh.

Stejně tak frankofonní uživatelé používají ve stále rozmanitějším digitálním prostředí svůj jazyk především ke komunikaci na sociálních sítích, k psaní a prohlížení článků, blogů, e-mailů atd. To vysvětluje relativně záviděníhodné místo, které zaujímá francouzský jazyk na internetu. Podle nedávných studií si udržuje solidní 4. místo (cf. Studie Pimienta a Prado s přílohou).⁹

⁶ Asociace AOMF, [online], Dostupné z: <https://www.aomf-ombudsmans-francophonie.org/oif-et-reseaux-francophones/>, AOMF / Partenaires et réseaux / OIF et réseaux francophones – AOMF – Association des Ombudsmans et Médiateurs de la Francophonie (aomf-ombudsmans-francophonie.org), [cit. 15. 10. 2021].

⁷ Asociace UBF, [online], Dostupné z: <http://www.ubf-banques.org/>, Union Bancaire Francophone | (ubf-banques.org), [cit. 15. 10. 2021].

⁸ Spolek FINNOV, [online], Dostupné z: <https://www.francophonieinnovation.org/>, Le réseau francophone de l'innovation (francophonieinnovation.org), [cit. 15. 10. 2021].

⁹ Studie Pimienta a Prado, [online], Dostupné z: <https://www.francophonie.org/node/81>, L'Organisation internationale de la Francophonie | Organisation internationale de la francophonie, [cit. 15. 10. 2021].

V neposlední řadě se francouzský jazyk používá na 5 kontinentech, což dává příležitost všem, kteří jej sdílejí, bez ohledu na jejich úroveň, oslavit jej a různými způsoby ukázat jeho vitalitu. Mezi největší příležitosti patří Mezinárodní den Frankofonie *La Francophonie* (20. března), a Světové fórum francouzského jazyka *Forum mondial de la langue française*, které již má dvě vydání (2012 a 2015).

Jak je tomu však s vlivem angličtiny na francouzštinu?

Anglikanizace FJ

Ačkoli ani evropské instituce, ani politici, ani výzkum a univerzity si stále sílího vlivu angličtiny možná nejsou vědomi, anglikanizace francouzštiny probíhá.

Pro mnoho zahraničních řečníků je studium francouzštiny „*vstupem do bohaté, silné a humanistické kultury*“,¹⁰ říká Pierre Frath, profesor anglické lingvistiky na univerzitě v Remeši a autor knihy *Sign, Reference and Use* (2007). Pro mnoho Francouzů však jazyk Molièra není takový, jaký býval. A co hůř, stal se jazykem „periferie“ ve prospěch angličtiny, idiomu modernity. Proč ovšem takové poddanství angličtině? Jak se takový „antropologický“ a „kulturní“ fenomén v současnosti odehrává?

Fenomén společnosti

Podle Pierre Frath se angličtina v dohledné době nemá stát jazykem Francie. Pokud však výzkum a vysokoškolské vzdělávání budou i nadále přecházet na angličtinu, může zaujmout pozici původního francouzského jazyka, zejména ve vědecké oblasti. Poté budeme svědky toho, čemu se říká ztráta domény: „*Francouzi*

¹⁰ FRATH, Pierre v DEVELEY, Alice. Le français se hisserait au 3e rang des langues les plus parlées au monde, *Le Figaro* [online], Poslední změna 03. 12. 2017 18:27 [cit. 15. 10. 2021]. Dostupné z: <https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/expressions-francaises/2017/02/01/37003-20170201ARTFI000202-il-y-a-une-soumission-du-francais-a-l-anglais.php>.

už nebudou moci mluvit o svých znalostech ve svém jazyce“.¹¹

Francie byla silnou velmocí, od 16. a zejména 19. století, se svými koloniemi na pěti kontinentech, se značným kulturním a lingvistickým mezinárodním vlivem. Jelikož byla ve středu své říše, málo se zajímala o dění na periferii. Jen velmi málo Francouzů se proto naučilo například arabštinu, wolofštinu nebo vietnamštinu. Na druhé straně se lidé na periferii naučili ústřední jazyk, francouzštinu.

Dnes již neexistuje impérium a Francouzi si uvědomili, že tvoří zhruba 1% světové populace. Jejich vliv na světové dění je stále značný, ovšem sami Francouzi mají pocit, že je jejich jazyk na ústupu a že se jejich země přesunula z centra říše na periferii jiné země – Spojených států amerických. Proto dělají to, co lidé z periferie obvykle dělají: učí se ústřední jazyk, v tomto případě angličtinu, která se stala jazykem modernity. Existuje tak hmatatelné podrobení se angličtině.

K tomu, aby k němu vůbec došlo, je potřeba, aby daný jazyk zmizel jako oběť dominanta, který často zavádí politiku upřednostňující svůj vlastní jazyk. Aby však tohle fungovalo, musí dominovaný tento fakt přijmout. Vezměte si příklad z Galie, kterou Římané dobyli v roce 52 př. n. l. A o deset let později ji zařadili do své říše. Zdá se, že galské elity se romanizovaly velmi rychle, v prostoru tří nebo čtyř generací. Došlo k dobrovolné akulturaci, nejprve mezi elitami, a o dvě nebo tři století později Galie opustila keltštinu a stala se zcela gallo-římskou.

Proč ovšem hovoříme o „dobrovolné akulturaci“?

„Akulturace“

Představme si, že žijeme v zemi, kde dominuje jiná kultura, která se nám zdá silnější a prestižnější. Budeme si myslet, že se

¹¹ FRATH, Pierre v DEVELEY, Alice. Le français se hisserait au 3e rang des langues les plus parlées au monde, *Le Figaro* [online], Poslední změna 03. 12. 2017 18:27 [cit. 15. 10. 2021]. Dostupné z: <https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/expressions-francaises/2017/02/01/37003-20170201ARTFI000202-il-y-a-une-soumission-du-francais-a-l-anglais.php>.

musíme naučit svůj jazyk a nechat naše děti, aby se ho naučily co nejdříve, aby se mohly integrovat a prosperovat v nové společnosti. To, co se stalo v Galii, se dnes odehrává před našima očima ve prospěch angličtiny. Nyní věříme, že bez tohoto idiomu naše děti nebudou moci mít dobrou kariéru. Jedná se o velmi častý jev v historickém měřítku, pravděpodobně antropologického charakteru. Je to druh spontánního a nevědomého podrobení.

Ve světě je však stále poptávka po francouzštině. Jazyk se vyvíjí například v Číně a anglicky mluvící Africe. O Francii je skutečný zájem. I když je pravda, že francouzština v Evropě hodně ztratila, například v Rumunsku – centru frankofonie – v procesu přechodu na angličtinu.¹²

Jak jsme již uvedli, je však francouzština po angličtině a mandarínštině třetím nejužívanějším obchodním jazykem na světě a je po angličtině druhým nejvíce vyučovaným jazykem. A pro mnohé studium francouzštiny znamená vstup do bohaté, silné a humanistické kultury, někdy vnímané jako alternativa angličtiny. Očividně to bude trvat jen tak dlouho, dokud budeme mít značnou kulturní a vědeckou produkci ve francouzštině.

Pokud výzkum a univerzity úplně přejdou na angličtinu a nahradí francouzštinu, tím tento typ vlivu tím skončí.

Anglicismy

Anglicismy nejsou katastrofa. Pouze mrtvé jazyky si nepůjčují slova z jiných jazyků. Pokud bychom z francouzštiny odstranili všechny výrazy cizího původu, už nemůžeme mluvit o „kalhotách, alkoholu, číslech, algebře, kávě, čaji, demokracii“ atd., tedy o „pantalon, alcool, chiffres, algèbre, café, thé, démocratii“. Ve skutečnosti existují i takové anglicismy, odhalující určité snobství, jako když řekneme „process“ místo „processus“.

¹² FRATH, Pierre v DEVELEY, Alice. Le français se hisserait au 3e rang des langues les plus parlées au monde, *Le Figaro* [online], Poslední změna 03. 12. 2017 18:27 [cit. 15. 10. 2021]. Dostupné z: <https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/expressions-francaises/2017/02/01/37003-20170201ARTFI000202-il-y-a-une-soumission-du-francais-a-l-anglais.php>

Pokud ale takové anglicismy nejsou užitečné, jazyk je zapomeno a ony zmizí.

Co se týče purismu, velké úspěchy byly zaznamenány v oblasti francouzsko-francouzských neologismů, jako je «baladeur», «ordinateur», «informatique» nebo «logistique» – „walkman“, „počítač“, „informatika“ nebo „logistika“, používané ve všech jazycích včetně angličtiny jako («informatics», «logistics» „informatika“, „logistika“). Když jazyk potřebuje slovo, použije ho tam, kde je to možné, a integruje jej, stejně jako u výpůjček od Angličanů: «paquebot», «football», «pénalty», «internet» = „parník“, „fotbal“, „trestu“, „internetu“. V jiném případě cizí výrazy daný jazyk odmítne.

Osudem francouzštiny není vymizení. Francie stále vzbuzuje velký zájem. Existuje skutečná touha naučit se tento jazyk. Přesto však přetrvává anglicizující vliv francouzštiny v evropských institucích, ve výzkumu, na univerzitách, i v interní a externí komunikace velkých společností, jako je společnost Sony DADC. Tento vliv ukážeme v praktické části, kde se zaměříme na autentické sociolingvistické materiály – firemní, oborovou slovní zásobu a e-mailovou komunikaci.

Konkrétní studie

Nejdříve zdůrazněme, že zvolený autentický materiál odpovídá komerční sféře, která se svým zaměřením odráží v celé interní i externí obchodní komunikaci. Interní je v tomto případě vedena v angličtině, což vede k tomu, že se anglicizující rys odráží i v praktické, externí komunikaci s koncovými klienty, kteří spadají do sféry televize a kina – klient Studio Canal je součástí televizního koncernu Canal plus, a klient Carlotta je dodavatelem francouzských kin. Koncoví klienti klientů Sony obchodují s audiovizuálním zbožím. A právě kolem výrobního procesu tohoto druhu zboží se točí celá obchodní, slovní zásoba, i e-mailová i a telefonická konverzace. Vzhledem ke svému oficiálnímu postavení v dané společnosti je angličtina v tomto

případě nevyhnutelná. Je však zajímavé pozorovat, jak se s touto realitou vyrovnává francouzština úzké skupiny uživatelů.

Začneme se slovní zásobou, seznamem základních termínů anglicko-francouzských. Jedná se o neoficiální pomůcku pro nové zaměstnance, která má za cíl usnadnit externí obchodní korespondenci a konverzaci.

Tematické skupiny a lexikální lingvistické postupy

Tematicky se tato slovní zásoba dá rozdělit podle jednotlivých oblastí celého výrobního procesu:

- technické-produkční – týkající se grafického a tiskařského odvětví;
- technické-produkční – týkající se výroby a balení koncových produktů;
- spediční-dopravní – týkající se přepravy zboží;
- finanční-reklamační – týkající se reklamací.

Angličtina ve všech výše zmíněných oblastech funguje jako vzor. Francouzština se v daných případech opírá o konkrétní vlastní ekvivalenty, které kopírují originál – Jak?

Jaké jsou přitom uplatňovány postupy?

- Angl.-fr. ekvivalenty dané reality;
- Obdobný termín ve fr-synonymie/kompozice-zkratka-opis;
- Extra-lingvistická motivace opisu;
- Kompozice – s pomocí předložky;
- Kompozice – antepozice určujícího v angličtině často představuje postpozici ve francouzštině;
- Kompozice – antepozice určujícího v angličtině rovněž i viditelná v přepisu francouzštiny
 - francouzský jazyk je jazyk analytický, progresivní: „gel nucléaire“ – určované „gel“ (určovaný druh), následuje determinant „nuclaire“ = nejdříve tak „druh“, pak asociace;

- anglický jazyk syntetický: regresivní – nejdříve určující pak určované, „nuclear freeze“, „acid rain“;
- tato obecná charakteristika se projevuje i ve slovníku Sony, jak uvidíme: „saddle stitched booklet x livret aggrafé“

Lexikum

Lexikum roztrídíme tak do tematických celků, pozornost věnujeme danému postupu překladu do francouzštiny, přičemž se zaměříme i na zvláštnost jazykového transferu z jednoho jazyka do druhého.

TECHNICKÉ-PRODUKČNÍ – GRAFICKÉ TISKAŘSKÉ

AJ	FJ	POSTUP
approval	validation/ BAT- bon à tirer	Obdobný termín ve fr. synonymie/ kompozice-zkatka-opis: BAT- bon(adjektivum) + à (předložka) tirer (sloveso), doslova „dobré na střelbu“-extra-lingvistická motivace, opis: potvrzení kvality k produkci
approve	valider, approuver	Approve-approuver, angl-fr. ekvivalent, společný základ latina (<i>approbare</i>)
bleed	fond perdu	Fr. opis grafického anglického termínu
bom – bill of material	fiche produit/ fiche de passage	Angl. zkratka – „bom“ – „seznam materiálu“bom/fr. opis dané reality:“ produktový list/lisovací list“; stejná kompozice: podst.jm. (bill/fiche) + předložka (of/de) + podst. jméno (material/pressage)
booklet	livret	Angl.-fr. ekvivalenty dané reality

booksleeve	pochette pour le livret	Angl.-fr. ekvivalenty dané reality + opis pomocí předložky (pour)
box	boitier	Angl.-fr. ekvivalenty dané reality
carton sleeve	pochette en carton	Angl.-fr. ekvivalenty dané reality + opis pomocí předložky (angl.) a materiálu: (angl. carton) Rozdíl antepozice a postpozice přívlastkové kvality „carton“ – angličtina antepozice x fr. předložková postpozice
catalogue number	catalogue référence	Angl.-fr. ekvivalenty dané reality – konverze – antepozice angl. uchována v antepozici fr.
center hole	trou/rond centrale	Angl.-fr. ekvivalenty dané reality- antepozice angl. x postpozice fr. přívlastku kvality určujícího
cigarette shrink	cello (cellophanage) x	Angl.-fr. Ekvivalent „shrink-cellophanage“, fr. užívá v praxi zkratku „cello“ Určující kvalita folie je daná ve fr. verzi opisem extra-lingvistické reality Angličtina se opírá o vnější podobnost cigaretové folie, zatímco fr. referuje vizuální podobu tohoto typu písma X.
shrink wrap	cello rétractable	Stejná postpozice určujícího Angl.-fr. ekvivalent Konverze – v určujícím – „wrap“ – sloveso x „rétractable“ adjektivum
component	composant	Angl.-fr. ekvivalenty dané reality

combined print	pressage/ impression en amalgame	Angl.-fr. ekvivalent klíčové reality tisku – „print/pressage/impression“ Určující – antepozice aj, postpozice kompozice ve fr. – předložka „en“ dčřčřs jménem „amalgame“ – s opisným, složeným významem kombinovaného „combined“
cromalin	cromalin/ le proof	Angl.-fr. ekvivalent Kalk
cutting lines	répères de coupe	Angl.-fr. ekvivalent Angl. – antepozice určujícího „cutting“ Fr. jazyk – postpozice, koverze, s pomocí předložky „de“ a určujícího v podobě podst.jména reality tiskařského řezu „cutting x coupe“ Příd. jm. angl. x podstatné jméno fr.
diametre	diamètre	Angl.-fr. ekvivalent
file	fichier	Angl.-fr. ekvivalent
fonts	police/s de caractères/fonts	Angl.-fr. ekvivalent Opis ve fr. tiskařské reality, kompozice s pomocí předložky a určujícího „polices de caractères“ Kalk „les fonts“
horizontal slot	fente horizontale	Angl.-fr. ekvivalent Angl. antepozice určujícího „horizontal“ Fr. postpozice určujícího „horizontale“
inlaysheet/card	jaquette	Angl.-fr. ekvivalent Angl. tiskařský komponent „inlaysheet/card“ je ve fr. opsán realitou „jaquette“, jehož základní význam je bunda. Tento opis je tak motivován vnější podobností dané tiskařské reality.

jewel case	boitier cristal	Angl.-fr. ekvivalent Určované krabička „case-boitier“ v angl. určované antepozicí „jewel“, ve fr. postpozicí „cristal“
label	rondelle/ étiquette/typon/ gallette	Určované – potisk disků – label je ve fr. opsán mnoha výrazy založenými na vnější podobnosti
leaflet/folder/ flyer	dépliant/leaflet/ flyer(le)	Angl.-fr. ekvivalent Kalk „flyer“
mat lamination	pelliculage matt	Určované tiskařská laminace v angl. antepozice určujícího „mat“ Ve fr. postpozice „matt“
o-card	fourreau	Angl.-fr. ekvivalent Tiskařský balicí komponent „ocard“ představující balicí karton, který při manipulaci připomíná tvar písmene O je ve fr. představen základním pojmem „fourreau“, jež představuje troubu, tedy obal, co je s to pojmout další obsah, jako „trouba“
offset/CMYK	quadri/cmyk	Grafická realita základních 4 barev „offset“ je ve fr. opsána termínem „quadri“, tedy přenesený význam 4 barev azurovou Cyan; purpurovou Magenta; žlutou Yellow; černou Key black CMYK – zkratka 4 zákl. barev – K ve fr. jako N „noir“
packiging	conditionnement	Angl.-fr. ekvivalent
pantone color	une couleur pantone	Kalk určujícího „pantone“ Angl. i fr. antepozice určovaného „color = couleur“

perfect bound booklet	livret dos carré	Opis, kompozice druhu bookletu – komponentu Anglická antepozice určujícího „perfect bound“ – lepený booklet, stránky pevně vázané, lepené – motivace funkční vnější skutečnosti, kvality, druhu stránek bookletu Fr. postpozice určujícího „dos carré“ – elipsa, kompozice bez předložky, juxtapozice Motivace vnější, vizuální podobnosti hřbetu bookletu, který má čtvercový tvar
glued	collé	Angl.-fr. ekvivalent
saddle stitched	livret agrafé	
samples	échantillons	Angl.-fr. ekvivalent
slipcase	étui	Opis obalového kartonového materiálu „slipcase“ ve fr jako pouzdro „étui“, kde se uplatňuje vnější a funkční podobnost daného materiálu
spineprint	impression de la tranche	Opis kompozice ve fr. Postpozice určujícího „spine“, „tranche“ s pomocí předložky genitivní „de“
stamper	matrice de pressage	Opis kompozice původního anglického termínu lisovací matrice Postpozice ve fr. určujícího – genitivní „de pressage“ – lisovací
sticker position	simulation de sticker	Opis termínu pozice nálepky „Sticker position“ – angl. antepozice určujícího Fr. opis daného termínu Kompozice opis genitivní postpozice „de sticker“ Rozdíl fr. „simulace“ x angl. „pozice“

tool	outillage	Angl.-fr. ekvivalent
thumb cut	coup de pouce	Opis genitivní kompozice, postpozice určujícího „de pouce“ Angl. antepozice „thumb“
template	gabarit	Angl.-fr. ekvivalent
tray	plateau	Angl.-fr. ekvivalent
turnaround	délai de pressage	opsán kompozicí určovaného (podst.jm.), předložky, určujícího (podst. jm. „pressage“)
underpress	soupression	Angl.-fr. ekvivalent
varnish	vernis	Angl.-fr. ekvivalent
white base	aplat blanc	Angl.-fr. ekvivalent Angl. antepozice určujícího „white“ Fr. postopozice určujícího „blanc“
without flap	sans rabat	Angl.-fr. ekvivalent

SPEDIČNÍ-DOPRAVNÍ

AJ	FJ	POSTUP
delay	retard	Angl.-fr. ekvivalent
camion	camion	kalk
proof of delivery	accusé de réception	Shodný opis Určované „proof-accusé“ + předložka 2.pádu „of/de“ + určující „delivery-réception“
track	track	Kalk
turn around	délai de pressage	Opis kompozice termínu „TA“, tedy dodací lhůty je ve fr. opsána kompozicí určovaného (podst. jm.), předložky, určujícího (podst. jm.) – „délai de pressage“

FINANČNÍ

AJ	FJ	POSTUP
Account	compte	Angl.-fr. ekvivalent
credit note	note de crédit	Opis finančního termínu dobropis Antepozice angl. – credit určující Postpozice fr. – předložka určující, genitivní + určující „de crédit“
debit note	note de débit	Opis finančního termínu debetní poukázka Antepozice angl. – debit určující Postpozice fr. – předložka určující, genitivní + určující „de débit“
finance statement	relevé de compte	Opis Fr. kompozice, genitivní, syntetická struktura – předložka „de“ + určující „compte“
invoice	facture	
prepayment	facture prépaiement	Opis, kompozice přejímka „prépaiement“ – vliv angličtiny, úprava pravopisná z důvodu přizpůsobení francouzštině
VAT	TVA	Zkratka Angl. antepozice určujícího „Value Added Tax“ Fr. postpozice určujícího „Taxe sur la Valeur Ajoutée“

NEOLOGIE

AJ	FJ	POSTUP
check	checker	Derivace, z verbálního anglického „check“ + verbální sufixace „er“- „checke“

google

googler

Derivace, z anglického základu
podst.jména „google“, verbální
sufixace „er“ - „googler“

Přístupme nyní k analýze konkrétního, reprezentativního e-mailového vzorku.

Autentická konverzace – analýza

Fais bloquer pour le moment, oui. Merci.

Et je te confirme cette semaine si ça reste chez vous ou si ça peut repartir chez Pozzoli.

Maintenant je dois voir avec toi si on gagne du temps en livrant **les composants** chez vous et en faisant **le conditionnement** chez vous.

Les composants seraient livrés le 22/11 à Stenovice (tu me confirmes que c'est bien là-bas qu'il faudra **livrer** ?) quel serait le meilleur **délai de conditionnement** chez vous pour livrer Nyrary et Carlotta Films:

- 4 **BD** dans 4 **digipacks**, 4 digipacks dans un **étui rigide**; l'étui rigide dans **un belly band**, cellophane + **sticker** = 2000 **unités**;
- 4 **UHD** dans 4 digipacks, 4 digipacks dans un étui rigide; l'étui rigide dans un belly band, cellophane + sticker = 2000 unités.

Et comment vous livrer les composants ? Tous séparés dans des cartons avec **référence produit/titre digipack** etc? Je te joins **un packshot du produit**.

Si tu peux me dire rapidement stp.

Merci¹³

¹³ Konkrétní vzor e-mailové konverzace s klientem společnosti. Plzeň, 9. 10. 2021.

Analýza:

Konkrétní reprezentativní vzorek můžeme zařadit do obchodní konverzace, vzhledem k obsahu, použitým výrazům i úspornému stylu, kdy jde adresát přímo k obchodnímu jádru věci – plánování důležité produkce, její doručení. Úsporný styl se projevuje v elipse předložky ve „pour livrer Nyrany et Carlotta Films“ – ve francouzštině se používají předložky livrer qch à quelque part – doručit – tranzitivní sloveso – Koho, co, kde; v daném případě autor „doručuje sklad v Nýřanech a Štěnovicích“, kde se skrývá smysl doručit někde, někam. V dané konverzaci máme také použity francouzské ekvivalenty daných termínů – livrer (doručit, deliver), les composants (komponenty, components), le conditionnement (balení, packiging).

Postupy:

- **avec référence produit/titre digipack** – vynechání předložky genitivní „de“ – vliv angličtiny, ale také zachování fr. typické postpozice určujícího – „reference produkt/název/digipak“ místo „référence koho čeho produktu, názvu digipacku. Digipack je druh obalového materiálu.
- **délai de conditionnement** – v angličtině „packiging turn around“, v češtině lhůta/doba balení produktu, ve fr. daný produkční termín opsán kompozicí určovaného (podst. jm.), předložky, určujícího (podst. jm., „conditionnement“) – „délai de conditionnement“.
- „BD, UHD, digipaks, étui rigide“ – přítomnost těchto odborných, produkčních termínů poukazuje na kalk z angličtiny – druh nosičů „BD, UHD“, dále obalový materiál „digipak“, kde vidíme upravený pravopis – v původní, anglické verzi máme „digipack“, francouzština tak daný termín opisuje pod vlivem fonetiky „pack“ [pak], takže „digipak“.
- „un bellyband“ – kalk z angličtiny do francouzštiny – „un“ (neurčitý člen), „bellyband“ – obalový materiál.
- „un packshot“ – kalk z angličtiny do francouzštiny – „un“ (neurčitý člen), „packshot“ – obraz produktu, obvykle

včetně jeho obalu a štítku, který se používá k zobrazení reputace produktu v reklamě nebo jiných médiích.

Závěr

V této konkrétní studii jsme poukázali na patrný vliv angličtiny v obchodní francouzštině úzce vymezené skupiny. Nejprve jsme zdůraznili prestiž francouzštiny jako obchodního jazyka, který je obecně konfrontován s anglikazujícími vlivy, se kterými se vypořádává po svém. Francouzština je pak živým jazykem, který proaktivně reaguje na cizojazyčný vliv.

Analýza autentických materiálů odborného lexika a vzorového e-mailu externí komunikace nám pak ukázala řadu jazykových postupů řídících přejímání původních anglických termínů, z oblastí, které odpovídají jednotlivým odvětvím výrobního procesu – produkčním, technickým, spedičním a finančním. Francouzština si vypomáhá opisem, kalkem, kompozicí pomocí předložky a postpozice určujícího tam, kde užívá angličtina antepozici ve vztahu k určovanému. Francouzština je totiž syntetický jazyk, kdy nejdříve určovaný druh předchází před určujícím. Angličtina je naopak analytický jazyk, progresivní, kdy určující předchází určovanému. Zajímavé je také sledovat extralingvistickou motivaci opisů termínů ve francouzštině, kdy se opisy řídí vnější, vizuální podobností („shrinkwtap/celophanage x“), či funkční příbuzností („ocard-foureau“, „slipcase-étui“). Angličtina je tedy nevyhnutelná, ale francouzština si s tím umí poradit, jak ukazují kalky a neologické termíny. Vyvstává otázka, zda a v jaké míře je nutné se tomuto anglikanizujícímu vlivu vyhnout.

Literatura

Spolky

Asociace OIF *Organisation internationale de La Francophonie*, [online], Dostupné z: <https://www.francophonie.org/>, Organisation Internationale de la Francophonie (OIF), [cit. 15. 10. 2021]

Asociace AOMF, [online], Dostupné z: <https://www.aomf-ombudsmans-francophonie.org/oif-et-reseaux-francophones/>, AOMF / Partenaires et réseaux / OIF et réseaux francophones – AOMF – Association des Ombudsmans et Médiateurs de la Francophonie, [cit. 15. 10. 2021]

Asociace UBF, [online], Dostupné z: <http://www.ubf-banques.org/>, Union Bancaire Francophone, [cit. 15. 10. 2021]

Spolek FINNOV, [online], Dostupné z: <https://www.francophonieinnovation.org/>, Le réseau francophone de l'innovation, [cit. 15. 10. 2021]

Studie [online]. Dostupné z: <https://ofe.umontreal.ca/accueil/>, Observatoire de la Francophonie économique – Université de Montréal [cit. 15. 10. 2021]

Studie

Studie Pimienta a Prado, [online], Dostupné z: <https://www.francophonie.org/node/81>, L'Organisation internationale de la Francophonie | Organisation internationale de la francophonie, [cit. 15. 10. 2021]

Články

DEVELEY, Alice. Le français se hisserait au 3e rang des langues les plus parlées au monde, *Le Figaro* [online], Poslední změna 25. 12. 2016 11:14 [cit. 15. 10. 2021]. Dostupné z: <https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/actu-des-mots/2016/12/25/37002-20161225ARTFIG00001-le-francais-se-hisserait-au-3e-rang-des-langues-les-plus-parlees-au-monde.php>

FRATH, Pierre v DEVELEY, Alice. Le français se hisserait au 3e rang des langues les plus parlées au monde, *Le Figaro* [online], Poslední změna 03 12. 2017 18:27 [cit. 15. 10. 2021]. Dostupné z: <https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/expressions-francaises/2017/02/01/37003-20170201ARTFIG00202-il-y-a-une-soumission-du-francais-a-l-anglais.php>